

HALK DANSLARI

- Halk dansları hareket ve m¼zik olmak üzere iki ayrı ögeden oluşmuş bir bütündür. "Düzcün ve birbirine benzeyen ritmik hareketlerin uyumlu bir biçimde ortaya konulmasından oluşan oyun", nadiren m¼zik eşliği olmaksızın belli bir ritme bağlı olarak da meydana gelebilir. Hareket bir bütün olarak temelini ayaktan başlatmak üzere, v¼cüt ve kollara kadar uzanır. V¼cüt böl¼mlerinin uyumlu hareketleri kadar, grubun uyumlu hareketleri de estetiği yaratır. Hatta bazen bir bakış bir duruş bile estetik bir ifadedir. Musikide, estetiğin sesle ifadesi ve desteklenmesidir.
- Kavram olarak halk dansı; göze ve kulağa hoş gelecek tarzda düzenlenmiş, ölç¼lü ve dengeli hareket yoluyla, estetik bir etki ve heyecan yaratan, çoğunlukla, ses birimlerinden meydana gelen anonim halk müziği ile desteklenmiş, hareket ve m¼zik bütünleşmesidir.

HALK DANSLARI TARİHÇESİ

- Halkdansları 1932 yılında kurulan halkevleri ile birlikte gerçek anlamda kendini gösterme fırsatı buldu. Dağınık bir biçimde yapılan çalışmalar düzenli, bilinçli bir şekilde yapılmaya başlanarak tüm yurt düzeyine yayıldı. Tüm illerde halkoyunları toplulukları kuruldu ve derlemeler yapıldı. Ankara başta olmak üzere festivaller düzenlenmeye başlandı. Eylül 1935 yılında Atatürk'ün huzurunda da İstanbul'da "Beylerbeyi Balkan Festivali" yapılmıştır. *Bu festival Türkiye'de düzenlenen ilk uluslararası halkoyunları festivalidir.* Yurdun dört bir yanından gelen halkoyunları toplulukları ile Balkan ülkelerinden gelen (Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya ve Yunanistan) halkoyunları toplulukları katılmıştır. 1936 yılında (Ağustos) 2. Balkan Festivali yapılmıştır. Bu olay da ülkemizdeki festivallerin başlangıcı olması bakımından önemlidir.

- 1951 yılında Halkevlerinin kapatılması ile birlikte Halk Dansları da bir duraklamaya girmiş ama 1955 yılında Yapı ve Kredi Bankasının halkdanslarını geliştirmek ve yaşatabilmek amacıyla "Türk Halk Danslarını Yaşatma ve Yayma Tesisi" adlı bir bölüm kurmasıyla halk dansları bilimsel bir çerçevede incelenmeye başlanmıştır. Bu tesis o dönem içinde Anadolu'da 1600 kadar halk dansı tespit etmiş ve bunun 400 kadarının yaşadığını ortaya koymuştur. Bu dönemde birçok yayın yapılmış; TRT ve Milli Eğitim Bakanlığının işbirliği ile görsel belgeseller çekilmiştir.

HALK DANSLARININ ÇIKIŞI

- Doğal olayların etkisiyle
- Taklitler yolu ile oluşan danslar
- Savaş dansları
- Aşk dansları
- Dini danslar
- Hasat ve üretim ile ilgili danslar
- Meslek dansları

HALK DANSLARININ TASNİFİ

- Aşk ve sevgiyi konu alan oyunlar
- Kızla erkeğin birbirine kur yapmasını konu alan oyunlar
- Askere uğurlamayı konu alan oyunlar
- Tarımı konu alan oyunlar, ekin biçimi konu alan oyunlar, ürünün zarar görmesini konu alan oyunlar.
- Meslekleri konu alan oyunlar, çobanlarla ilgili oyunlar, kadınların yapmış olduğu günlük işleri taklit ederek erkeklerin oynadığı oyunlar, ekmek yapımı inek sağılması gibi teşbih edilen oyunlar.
- Bir iş üretimi ile ilgili oyunlar ip eğirme gibi.

Türkiye Halk Dansları Türleri

- **HORA** Bölgesi; Trakya
- **ZEYBEK** Bölgesi; Ege, Güney Marmara, İç Batı Anadolu.
- **TEKE** Bölgesi; Göller Yöresi, Batı Akdeniz.
- **KAŞIK OYUNLARI KARŞILAMA** Bölgesi; Konya Bölümü, Batı Karadeniz, Güney Marmara, Doğu Akdeniz.
- **HORON** Bölgesi; Orta ve Doğu Karadeniz.
- **HALAY** Bölgesi; Doğu ve Güneydoğu Bölgeleri, İç Anadolu'nun Doğusu.
- **BAR** Bölgesi; Kuzeydoğu Anadolu.
- **KAFKAS** Bölgesi; Kuzeydoğu Anadolu.

HORA / HORO

- Trakya (Kırklareli Edirne Tekirdağ) bölgemizde çok görülen bir oyun tarzıdır. Bu oyun tıpkı bar halaylar gibi el ele ya da kol kola tutuşularak oynanır. Beş kişiden az oyuncuyla oynanırsa güzelliği kalmaz, etkisi azalır. “Horo başı”nın elinde mendil bulunur; Rumeli (Trakya) da yiğitler için “kabadayı” kelimesi kullanılır.

KARŞILAMA

- Daha çok Trakya ve Marmara (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ İzmit Adapazarı Çanakkale Bursa Bilecik Bolu) bölgemizde rastlanmaktadır ama Anadolu'nun bir çok bölümünde de görülmektedir. İki kişinin karşılıklı durarak oynana bir biçimdir. Çiftlerin karşılıklı olarak toplanarak bir küme haline geldiği oyunlar da vardır. Anadolu'nun bazı bölgelerinde karşı – beri ya da varma – gelme de denilmektedir. Karşılama eğer grup halinde oynanırsa en az üç çift oyuncu toplanmalıdır. Oyuncular hiçbir biçimde birbirlerine tutunmazlar. Bazı karşılamalarda bütün oyuncular da mendil bulunmaktadır.

KAŞIK OYUNLARI

- Orta ve Güney Anadolu (Konya Mersin Antalya) bölgemizde oynanan oyuncuların ellerinde tahta kaŐıklarla ritim tuttuğu bir oyun biŐimimiz. Oyuncular birbirlerine tutunmazlar. Oyuncuları her elinde de ikiŐer kaşık bulunmaktadır. Daire biÇiminde bazen de karşılıklı durarak oynanmaktadır.

HALAY

- Orta Anadolu ile Güneydoğu Anadolu bölgemizde toplu ve düz dizi halinde ve disiplinli bir biçimde oynanan oyunların tümüne birden halay denilmektedir. Beş kişiden az oynanırsa özelliği bozulmaktadır. Dizi başında bulunan oyuncuya “halay başı”, sonundakine “pöççük” ya da “poçik” denir. Halay başının elinde mendil bulunur. Bazen sonundakinde de bulunur.
- Orta Anadolu yiğidine “seymen” bazen de “efe” denir.

BAR

- Kuzeydoğu Anadolu (Kars Erzurum Erzincan) bölgemizde toplu olarak ve genellikle dizi halinde oynanan disiplinli oyunlara denilmektedir. Barlar dizi biçiminde durularak ve en az beş oyuncunun katılımıyla yürütölen grup oyunlarıdır. Bu oyunlar oyunun sonlarına doğru “sekme” ya da “yelleme” denen çabuk ve çevik hareketlerle devam eder. Başlangıçta el ele vermiş oyuncular birbirlerinin omuzlarından tutarlar. Dizinin başında oynayan oyuncuya “barbaşı”, sonunda oynayan oyuncuya “pöççük” denir.
- Bölge yiğidine “dadaş” denir.

ÇİFTTELLİ

- Yurdumuzun her tarafında görülebilen disiplinsiz, çoğu zaman tek kişinin oynadığı bir oyun türüdür. Yurdumuzda belli başlı bir bölgesi yoktur.